

ISTOTA PRZEDMIOTOWA INSTYTUCJI FINANSOWYCH

Materiał przygotowany w ramach edukacji prawnej, zmierzającej do zwiększenia świadomości prawnej społeczeństwa przez:

Kancelarię Radcy Prawnego

dr Małgorzaty Maliszewskiej

ul. Szczęśliwicka 27a lok. 3, 02-323 Warszawa

tel. (22) 822 30 30, prawnik@drmaliszewskakancelaria.com

PRZEDMIOT DZIAŁALNOŚCI INSTYTUCJI FINANSOWYCH

Ustawa z dnia 29 sierpnia 1997 r. Prawo bankowe nie zawiera odrębnej definicji „instytucji finansowej” i w tym zakresie odsyła do Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 575/2013 z dnia 26 czerwca 2013 r. w sprawie wymogów ostrożnościowych dla instytucji kredytowych i firm inwestycyjnych (art. 4 ust. 1 pkt 7).

Biorąc pod uwagę definicję instytucji finansowej zawartą w art. 4 pkt 26 Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 575/2013 z dnia 26 czerwca 2013 r. w sprawie wymogów ostrożnościowych dla instytucji kredytowych i firm inwestycyjnych, można stwierdzić, iż instytucja finansowa została zdefiniowana poprzez określenie obszaru działalności, tj. wskazanie rodzajów działalności, a także usług finansowych, które mogą być świadczone przez instytucję finansową.

PRZEDMIOT DZIAŁALNOŚCI INSTYTUCJI FINANSOWYCH

Zgodnie z art. 4 pkt 26 przedmiotowego Rozporządzenia podstawową działalnością instytucji finansowej jest nabywanie pakietów akcji lub wykonywanie co najmniej jednego spośród następujących rodzajów działalności:

1. udzielanie kredytów, m.in. kredyt konsumencki, kredyt hipoteczny, faktoring z regresem lub bez, finansowanie transakcji handlowych (w tym forfeiting),
2. leasing finansowy,
3. „usługi płatnicze” zgodnie z definicją w art. 4 ust. 3 dyrektywy 2007/64/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 13 listopada 2007 r. w sprawie usług płatniczych w ramach rynku wewnętrznego,
4. wydawanie innych środków płatności i administrowanie nimi (np. czeków podróżnych i czeków bankierskich),
5. gwarancje i zobowiązania,
6. obrót na własny rachunek lub na rachunek klienta: instrumentami rynku pieniężnego (czekami, weksłami, certyfikatami depozytowymi itp.), dewizami, opcjami i terminowymi umowami na instrumenty finansowe typu „futures”, instrumentami stopy procentowej i wymiany walutowej lub zbywalnymi papierami wartościowymi,
7. uczestniczenie w emisji papierów wartościowych i świadczenie usług związanych z taką emisją,
8. doradztwo dla przedsiębiorstw gospodarczych w zakresie struktury kapitałowej, strategii przemysłowej i kwestii z nimi związanych, jak również doradztwo i usługi dotyczące łączenia się oraz nabywania przedsiębiorstw gospodarczych,
9. pośrednictwo na rynku pieniężnym,
10. zarządzanie portfelem i doradztwo inwestycyjne,
11. przechowywanie i administrowanie papierami wartościowymi,
12. emisja pieniądza elektronicznego.

KLASYFIKACJA INSTYTUCJI FINANSOWYCH ZE WZGLĘDU NA PRZEDMIOT DZIAŁALNOŚCI

Podstawowym podziałem instytucji finansowych występującym w literaturze jest podział na:

- instytucje zajmujące się pośrednictwem finansowym, np. banki, zakłady ubezpieczeniowe, biura maklerskie, fundusze inwestycyjne i powiernicze, fundusze emerytalne, firmy leasingowe oraz factoringowe, giełdy papierów wartościowych, spółdzielcze kasy oszczędnościowo-kredytowe,
- instytucje wspomagające działalność przedsiębiorstw finansowych i zmniejszające ryzyko finansowe i techniczne operacji, np. Krajowa Izba Rozliczeniowa, Krajowy Depozyt Papierów Wartościowych, Bankowy Fundusz Gwarancyjny, Ubezpieczeniowy Fundusz Gwarancyjny, TUV SKOK, KUKI, fundacje, instytucje szkoleniowe, zrzeszenia branżowe,
- instytucje sprawujące nadzór nad określonymi segmentami rynków finansowych, np. Komisja Nadzoru Finansowego.

INSTYTUCJE ZAJMUJĄCE SIĘ POŚREDNICTWEM FINANSOWYM

BANK

Działalność bankową reguluje ustawa z dnia 29 sierpnia 1997 r. Prawo bankowe.

Zgodnie z powyższą ustawą bank jest osobą prawną utworzoną zgodnie z przepisami ustaw, działającą na podstawie zezwoleń uprawniających do wykonywania czynności bankowych obciążających ryzykiem środki powierzone pod jakimkolwiek tytułem zwrotnym.

Należy wskazać, iż działalność gospodarcza, której przedmiotem są czynności bankowe wymienione w sposób enumeratywny w ustawie, może być wykonywana wyłącznie przez banki, chyba że przepisy odrębnych ustaw uprawniają inne jednostki organizacyjne do wykonywania niniejszych czynności.

BANK

Zgodnie z art. 5 ust. 1 ustawy czynnościami bankowymi są:

- 1) przyjmowanie wkładów pieniężnych płatnych na żądanie lub z nadejściem oznaczonego terminu oraz prowadzenie rachunków tych wkładów;
- 2) prowadzenie innych rachunków bankowych;
- 3) udzielanie kredytów;
- 4) udzielanie i potwierdzenie gwarancji bankowych oraz otwieranie i potwierdzanie akredytyw;
- 5) emitowanie bankowych papierów wartościowych;
- 6) przeprowadzanie bankowych rozliczeń pieniężnych;
- 7) wykonywanie innych czynności przewidzianych wyłącznie dla banku w odrębnych ustawach.

Ponadto art. 5 ust. 2 wskazuje, że czynnościami bankowymi są także następujące czynności, o ile są one wykonywane przez banki:

- 1) udzielanie pożyczek pieniężnych;
- 2) operacje czekowe i wekslowe oraz operacje, których przedmiotem są warrandy;
- 3) świadczenie usług płatniczych oraz wydawanie pieniądza elektronicznego;
- 4) terminowe operacje finansowe;
- 5) nabywanie i zbywanie wierzytelności pieniężnych;
- 6) przechowywanie przedmiotów i papierów wartościowych oraz udostępnianie skrytek sejfowych;
- 7) prowadzenie skupu i sprzedaży wartości dewizowych;
- 8) udzielania i potwierdzanie poręczeń;
- 9) wykonywanie czynności zleconych, związanych z emisją papierów wartościowych;
- 10) pośrednictwo w dokonywaniu przekazów pieniężnych oraz rozliczeń w obrocie dewizowym;
- 11) pośrednictwo w zawieraniu umów lokaty strukturyzowanej;
- 12) doradztwo w odniesieniu do lokat strukturyzowanych.

BANK

W art. 6 ustawy zostały wymienione inne czynności, które banki mogą wykonywać, czyli:

- 1) obejmowanie lub nabywanie akcji i praw z akcji, udziałów innej osoby prawnej i jednostki uczestnictwa w funduszach inwestycyjnych;
- 2) zaciąganie zobowiązań związanych z emisją papierów wartościowych;
- 3) dokonywanie obrotu papierami wartościowymi;
- 4) dokonywanie, na warunkach uzgodnionych z dłużnikiem, zamiany wierzytelności na składniki majątku dłużnika;
- 5) nabywanie i zbywanie nieruchomości;
- 6) świadczenie usług konsultacyjno-doradczych w sprawach finansowych;
- 7) świadczenie usług zaufania oraz wydawanie środków identyfikacji elektronicznej w rozumieniu przepisów o usługach zaufania;
- 8) świadczenie innych usług finansowych;
- 9) wykonywanie innych czynności, jeżeli przepisy odrębnych ustaw uprawniają do tego.

SPÓŁDZIELCZE KASY OSZCZĘDNOŚCIOWO-KREDYTOWE

Działalność spółdzielczych kas oszczędnościowo-kredytowych reguluje ustawa z dnia 5 listopada 2009 r. o spółdzielczych kasach oszczędnościowo-kredytowych.

Zgodnie z art. 3 ust. 1 ustawy celem kas jest:

- 1) gromadzenie środków pieniężnych wyłącznie swoich członków;
- 2) udzielanie swoim członkom pożyczek i kredytów;
- 3) przeprowadzanie na zlecenie swoich członków rozliczeń finansowych;
- 4) pośredniczenie przy zawieraniu przez swoich członków umów ubezpieczenia.

Ponadto art. 3 ust. 1a stanowi, że kasa po uzyskaniu zezwolenia Komisji Nadzoru Finansowego, o którym mowa w art. 32 ust. 2 ustawy z dnia 27 maja 2004 r. o funduszach inwestycyjnych i zarządzaniu alternatywnymi funduszami inwestycyjnymi może pośredniczyć w zbywaniu i odkupywaniu jednostek uczestnictwa funduszy inwestycyjnych lub tytułów uczestnictwa funduszy zagranicznych oraz funduszy inwestycyjnych otwartych z siedzibą w państwach należących do Europejskiego Obszaru Gospodarczego (EEA).

FIRMY LEASINGOWE

Działalność firm leasingowych polega na przekazywaniu przez leasingodawcę na czas określony aktywów trwałych będących przedmiotem umowy leasingowej leasingobiorcy.

FIRMY FACTORINGOWE

Firmy factoringowe zaliczane są do parabankowych instytucji finansowych, nastawionych na zysk.

Działalność firm factoringowych polega na wykupie wierzytelności przedsiębiorstw, należnych im od odbiorców z tytułu dostaw towarów lub usług.

Do podstawowych czynności factoringu należą:

- 1) przelew wierzytelności i przejmowanie przez faktora ryzyka finansowego wypłacalności dłużnika factoringowego;
- 2) udzielanie kredytów;
- 3) wypłacanie zaliczek na poczet przyszłych należności;
- 4) prowadzenie księgowości stron umów;
- 5) badanie sytuacji finansowej stron umów;
- 6) działalność konsultingowa;
- 7) doradztwo prawne i ekonomiczne;
- 8) działalność marketingowa.

TOWARZYSTWA UBEZPIECZENIOWE

Działalność towarzystw ubezpieczeniowych reguluje ustawa z dnia 11 września 2015 r. o działalności ubezpieczeniowej i reasekuracyjnej.

Zgodnie z art. 4 ust. 1 ustawy przez działalność ubezpieczeniową rozumie się wykonywanie czynności ubezpieczeniowych związanych z oferowaniem i udzielaniem ochrony na wypadek ryzyka wystąpienia skutków zdarzeń losowych.

Zgodnie z art. 4 ust. 2 ustawy przez działalność reasekuracyjną rozumie się wykonywanie czynności związanych z przyjmowaniem ryzyka cedowanego przez zakład ubezpieczeń lub przez zakład reasekuracji oraz dalsze cedowanie przyjętego ryzyka.

Należy wskazać, że zakład ubezpieczeń nie może wykonywać innej działalności poza działalnością ubezpieczeniową i bezpośrednio z nią związaną, natomiast zakład reasekuracji nie może wykonywać innej działalności poza działalnością reasekuracyjną i czynnościami bezpośrednio z nią związanymi.

TOWARZYSTWA UBEZPIECZENIOWE

Zgodnie z art. 4 ust. 7 ustawy czynnościami ubezpieczeniowymi są:

- 1) zawieranie umów ubezpieczenia, umów gwarancji ubezpieczeniowych lub zlecanie ich zawierania uprawnionym pośrednikom ubezpieczeniowym w rozumieniu ustawy o dystrybucji ubezpieczeń, a także wykonywanie tych umów;
- 2) zawieranie umów reasekuracji lub zlecanie ich zawierania brokerom reasekuracyjnym w rozumieniu ustawy o dystrybucji ubezpieczeń, a także wykonywanie tych umów, w zakresie cedowania ryzyka z umów ubezpieczenia lub umów gwarancji ubezpieczeniowych (reasekuracja bierna);
- 3) składanie oświadczeń woli w sprawach roszczeń o odszkodowania lub inne świadczenia należne z tytułu umów, o których mowa w pkt 1 i 2;
- 4) ustalanie składek i prowizji należnych z tytułu umów, o których mowa w pkt 1 i 2;
- 5) ustanawianie, w drodze czynności cywilnoprawnych, zabezpieczeń rzeczowych lub osobistych, jeżeli są one bezpośrednio związane z zawieraniem umów, o których mowa w pkt 1 i 2.

Zgodnie z art. 4 ust. 8 ustawy czynnościami ubezpieczeniowymi są również:

- 1) ocena ryzyka w ubezpieczeniach osobowych i ubezpieczeniach majątkowych oraz w umowach gwarancji ubezpieczeniowych;
- 2) wypłacanie odszkodowań i innych świadczeń należnych z tytułu umów, o których mowa w ust. 7 pkt 1 i 2;
- 3) przejmowanie i zbywanie przedmiotów lub praw nabytych przez zakład ubezpieczeń w związku z wykonywaniem umowy ubezpieczenia lub umowy gwarancji ubezpieczeniowej;
- 4) prowadzenie kontroli przestrzegania przez ubezpieczających lub ubezpieczonych, zastrzeżonych w umowie lub w ogólnych warunkach ubezpieczeń, obowiązków i zasad bezpieczeństwa odnoszących się do przedmiotów objętych ochroną ubezpieczeniową;
- 5) prowadzenie postępowań regresowych oraz postępowań windykacyjnych związanych z wykonywaniem umów ubezpieczenia i umów gwarancji ubezpieczeniowych oraz umów reasekuracji w zakresie cedowania ryzyka z umów ubezpieczenia i umów gwarancji ubezpieczeniowych;
- 6) lokowanie środków zakładu ubezpieczeń;
- 7) wykonywanie innych czynności przewidzianych dla zakładu ubezpieczeń w odrębnych ustawach.

Zgodnie z art. 4 ust. 9 ustawy czynnościami ubezpieczeniowymi są także następujące czynności, jeżeli są wykonywane przez zakład ubezpieczeń:

- 1) ustalanie przyczyn i okoliczności zdarzeń losowych;
- 2) ustalanie wysokości szkód oraz rozmiaru odszkodowań oraz innych świadczeń należnych uprawnionym z umów ubezpieczenia lub umów gwarancji ubezpieczeniowych;
- 3) ustalanie wartości przedmiotu ubezpieczenia;
- 4) zapobieganie powstawaniu albo zmniejszenie skutków zdarzeń losowych oraz finansowanie tych działań z funduszu prewencyjnego.

TOWARZYSTWA UBEZPIECZENIOWE

Czynnościami reasekuracyjnymi są w szczególności:

- 1) zawieranie i wykonywanie umów reasekuracji czynnej i umów retrocesji lub zlecenie zawierania umów retrocesji brokerom reasekuracyjnym w rozumieniu ustawy z dnia 15 grudnia 2017 r. o dystrybucji ubezpieczeń, a także wykonywanie tych umów;
- 2) składanie oświadczeń woli w sprawach roszczeń o odszkodowania lub inne świadczenia należne z tytułu umów, o których mowa w pkt 1;
- 3) ustalanie składek i prowizji należnych z tytułu umów, o których mowa w pkt 1;
- 4) prowadzenie kontroli przestrzegania przez cedentów warunków umów, o których mowa w pkt 1.

Zgodnie z art. 4 ust. 5 czynnościami bezpośrednio związanymi z działalnością reasekuracyjną są w szczególności:

- 1) czynności wykonywane w zakresie doradztwa statystycznego, doradztwa aktuarialnego, analizy ryzyka, badań na rzecz klientów, lokowania środków zakładu reasekuracji;
- 2) czynności zapobiegania powstawaniu lub zmniejszenia skutków wypadków ubezpieczeniowych lub finansowanie tych działań z funduszu prewencyjnego.

TOWARZYSTWA UBEZPIECZENIOWE

Zgodnie z art. 4 ust. 11 ustawy zakład ubezpieczeń może bezpośrednio lub przez pośredników ubezpieczeniowych:

- 1) pośredniczyć w imieniu lub na rzecz podmiotów wykonujących czynności bankowe określone w art. 5 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. Prawo bankowe przy zawieraniu umów w ramach wykonywania tych czynności, na zasadach określonych w tej ustawie;
- 2) pośredniczyć w zbywaniu i odkupywaniu jednostek uczestnictwa funduszy inwestycyjnych lub tytułów uczestnictwa funduszy zagranicznych oraz funduszy inwestycyjnych otwartych z siedzibą w państwach należących do Europejskiego Obszaru Gospodarczego (EEA), na zasadach określonych w ustawie z dnia 27 maja 2004 r. o funduszach inwestycyjnych i zarządzaniu alternatywnymi funduszami inwestycyjnymi;
- 3) wykonywać działalność akwizycyjną na rzecz dobrowolnych funduszy emerytalnych, o których mowa w ustawie z dnia 28 sierpnia 1997 r. o organizacji i funkcjonowaniu funduszy emerytalnych;
- 4) pośredniczyć w imieniu lub na rzecz instytucji finansowych, o których mowa w ustawie z dnia 4 października 2018 r. o pracowniczych planach kapitałowych, innych niż zakład ubezpieczeń, przy zawieraniu umów o zarządzanie pracowniczymi planami kapitałowymi.

BIURA I DOMY MAKLERSKIE

Działalność maklerską reguluje ustawa z dnia 29 lipca 2015 r. o obrocie instrumentami finansowymi.

Zgodnie z art. 69 ust. 2 ustawy działalność maklerska obejmuje wykonywanie czynności polegających na:

- 1) przyjmowaniu i przekazywaniu zleceń nabycia lub zbycia instrumentów finansowych;
- 2) wykonywaniu zleceń, o których mowa w pkt 1, na rachunek dającego zlecenie;
- 3) nabywaniu lub zbywaniu na własny rachunek instrumentów finansowych;
- 4) zarządzaniu portfelami, w skład których wchodzi jeden lub większa liczba instrumentów finansowych;
- 5) doradztwie inwestycyjnym;
- 6) oferowaniu instrumentów finansowych;
- 7) świadczeniu usług w wykonaniu zawartych umów o subemisję inwestycyjne i usługowe lub zawieraniu i wykonywaniu innych umów o podobnym charakterze, jeżeli ich przedmiotem są instrumenty finansowe;
- 8) prowadzeniu ASO;
- 9) prowadzeniu OTF.

Zgodnie z art. 69 ust. 4 ustawy działalnością maklerską jest również wykonywanie przez firmę inwestycyjną czynności polegających na:

- 1) przechowywaniu lub rejestrowaniu instrumentów finansowych, w tym prowadzeniu rachunków papierów wartościowych, rachunków derywatów i rachunków zbiorczych, oraz prowadzeniu rachunków pieniężnych;
- 2) udzielaniu pożyczek pieniężnych w celu dokonania transakcji, której przedmiotem jest jeden lub większa liczba instrumentów finansowych, jeżeli transakcja ma być dokonana za pośrednictwem firmy inwestycyjnej udzielającej pożyczki;
- 3) doradztwie dla przedsiębiorstw w zakresie struktury kapitałowej, strategii przedsiębiorstwa lub innych zagadnień związanych z taką strukturą lub strategią;
- 4) doradztwie i innych usługach w zakresie łączenia, podziału oraz przejmowania przedsiębiorstw;
- 5) wymianie walutowej, w przypadku gdy jest to związane z działalnością maklerską w zakresie wskazanym w ust. 2;
- 6) sporządzaniu analiz inwestycyjnych, analiz finansowych oraz innych rekomendacji o charakterze ogólnym dotyczących transakcji w zakresie instrumentów finansowych;
- 7) świadczeniu usług dodatkowych związanych z subemisją usługową lub inwestycyjną;
- 8) wykonywaniu czynności określonych w pkt 1-7 oraz w ust. 2, których przedmiotem są instrumenty bazowe instrumentów pochodnych, wskazanych w art. 2 ust. 1 pkt 2 lit. d-f oraz i, jeżeli czynności te pozostają w związku z działalnością maklerską.

FUNDUSZE INWESTYCYJNE

Działalność funduszy inwestycyjnych reguluje ustawa z dnia 27 maja 2004 r. o funduszach inwestycyjnych i zarządzaniu alternatywnymi funduszami inwestycyjnymi.

Zgodnie z art. 3 ust. 1 wyłącznym przedmiotem działalności funduszy inwestycyjnych jest lokowanie środków pieniężnych zebranych w drodze publicznego, a w określonych przypadkach także niepublicznego, proponowania nabycia jednostek uczestnictwa albo certyfikatów inwestycyjnych, w określone papiery wartościowe, instrumenty rynku pieniężnego i inne prawa majątkowe.

FUNDUSZE EMERYTALNE

Działalność funduszy emerytalnych reguluje ustawa z dnia 28 sierpnia 1997 r. o organizacji i funkcjonowaniu funduszy emerytalnych.

Zgodnie z art. 2 ust. 2 ustawy przedmiotem działalności funduszu jest gromadzenie środków pieniężnych i ich lokowanie z przeznaczeniem na wypłatę członkom funduszu emerytury po osiągnięciu przez nich wieku emerytalnego oraz emerytury częściowej, o których mowa w ustawie z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych lub okresowej emerytury kapitałowej, o której mowa w ustawie z dnia 21 listopada 2008 r. o emeryturach kapitałowych.

INSTYTUCJE WSPOMAGAJĄCE
DZIAŁALNOŚĆ PRZEDSIĘBIORSTW
FINANSOWYCH

KRAJOWA IZBA ROZLICZENIOWA

Krajowa Izba Rozliczeniowa działa na podstawie art. 67 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. Prawo bankowe.

Działalność Krajowej Izby Rozliczeniowej obejmuje:

- 1) zapewnianie kompletnych i niezawodnych rozliczeń międzybankowych w złotych i euro;
- 2) dostarczanie usług wspierających płatności bezgotówkowe, m.in. kartowe, mobilne, internetowe oraz wygodne płatności faktur;
- 3) dostarczanie usług wspólnych oraz badań i rozwoju (R&D) dla sektora bankowego;
- 4) dostarczanie usług wspierających uczestnictwo sektora bankowego w programach dla administracji publicznej.

KRAJOWY DEPOZYT PAPIERÓW WARTOŚCIOWYCH

Krajowy Depozyt Papierów Wartościowych działa na podstawie ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o obrocie instrumentami finansowymi.

Do zadań Krajowego Depozytu Papierów Wartościowych należy m. in.:

- prowadzenie i nadzorowanie systemu depozytowo-rozliczeniowego w zakresie obrotu instrumentami finansowymi,
- rejestracja papierów wartościowych,
- rozrachunek transakcji na rynku regulowanym i poza rynkiem regulowanym.

BANKOWY FUNDUSZ GWARANCYJNY

Bankowy Fundusz Gwarancyjny działa na podstawie ustawy z dnia 10 czerwca 2016 r. o Bankowym Funduszu Gwarancyjnym, systemie gwarantowania depozytów oraz przymusowej restrukturyzacji.

Celem Bankowego Funduszu Gwarancyjnego jest podejmowanie działań na rzecz stabilności krajowego systemu finansowego, w szczególności przez zapewnienie funkcjonowania obowiązkowego systemu gwarantowania depozytów oraz prowadzenie przymusowej restrukturyzacji.

Zgodnie z art. 5 ust. 1 ustawy do zadań Bankowego Funduszu Gwarancyjnego należy:

- 1) wykonywanie obowiązków wynikających z gwarantowania depozytów, w szczególności dokonywanie wypłaty środków gwarantowanych deponentom;
- 2) kontrola danych zawartych w systemach wyliczania podmiotów objętych systemem gwarantowania;
- 3) restrukturyzacja podmiotów, o których mowa w art. 64 pkt 2, przez umorzenie lub konwersję instrumentów kapitałowych;
- 4) prowadzenie przymusowej restrukturyzacji;
- 5) przygotowywanie, aktualizacja i ocena wykonalności planów przymusowej restrukturyzacji i grupowych planów przymusowej restrukturyzacji;
- 6) gromadzenie i analizowanie informacji o podmiotach objętych systemem gwarantowania oraz o bankach hipotecznych, w szczególności w celu opracowywania analiz i prognoz dotyczących sektora bankowego i sektora kas oraz poszczególnych banków i kas;
- 7) prowadzenie innych działań na rzecz stabilności krajowego systemu finansowego.

BANKOWY FUNDUSZ GWARANCYJNY

Zgodnie z art. 5 ust. 2 ustawy do zadań Funduszu w zakresie restrukturyzacji kas, w których powstało niebezpieczeństwo niewypłacalności, należy:

- 1) udzielanie zwrotnej pomocy finansowej;
- 2) nabywanie wierzytelności kas;
- 3) udzielanie wsparcia finansowego na rzecz działalności kasy w przypadku jej przejęcia, przejęcia jej wybranych praw majątkowych lub wybranych zobowiązań lub w przypadku nabycia przedsiębiorstwa tej kasy w likwidacji, jego zorganizowanej części lub wybranych praw majątkowych podmiotowi przejmującemu lub nabywcy;
- 4) kontrola prawidłowości wykorzystania pomocy i wsparcia, o których mowa w pkt 1 i 3, oraz monitorowanie sytuacji ekonomiczno-finansowej i systemu zarządzania: kasy korzystającej z pomocy, podmiotu przejmującego kasę, wybrane prawa majątkowe lub wybrane zobowiązania kasy oraz nabywcy przedsiębiorstwa kasy w likwidacji, jego zorganizowanej części lub wybranych praw majątkowych.

Zgodnie z art. 5 ust. 2a ustawy do zadań Funduszu w zakresie restrukturyzacji banków, w których powstało niebezpieczeństwo niewypłacalności, z wyłączeniem banków hipotecznych, należy:

- 1) udzielanie wsparcia na rzecz działalności restrukturyzowanego banku bankom przejmującym;
- 2) kontrola prawidłowości wykorzystania wsparcia, o którym mowa w pkt 1, oraz monitorowanie sytuacji ekonomiczno-finansowej i systemu zarządzania banku uczestniczącego w restrukturyzacji banku, na którego działalność Fundusz udzielił wsparcia.

UBEZPIECZENIOWY FUNDUSZ GWARANCYJNY

Ubezpieczeniowy Fundusz Gwarancyjny działa na podstawie ustawy z dnia 22 maja 2003 r. o ubezpieczeniach obowiązkowych, Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczycieli Komunikacyjnych.

Zgodnie z art. 98 ust. 1 ustawy do zadań Ubezpieczeniowego Funduszu Gwarancyjnego należy zaspokajanie roszczeń z tytułu ubezpieczeń obowiązkowych, tj. ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej posiadaczy pojazdów mechanicznych za szkody powstałe w związku z ruchem tych pojazdów oraz ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej rolników z tytułu posiadania gospodarstwa rolnego, za szkody powstałe na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej:

- 1) na osobie, gdy szkoda została wyrządzona w okolicznościach uzasadniających odpowiedzialność cywilną posiadacza pojazdu mechanicznego lub kierującego pojazdem mechanicznym, a nie ustalono ich tożsamości;
- 2) w mieniu, w przypadku szkody, w której równocześnie u któregośkolwiek uczestnika zdarzenia nastąpiła śmierć, naruszenie czynności narządu ciała lub rozstrój zdrowia, trwający dłużej niż 14 dni, a szkoda została wyrządzona w okolicznościach uzasadniających odpowiedzialność cywilną posiadacza pojazdu mechanicznego lub kierującego pojazdem mechanicznym, a nie ustalono ich tożsamości;
- 3) na osobie, w mieniu, w mieniu i na osobie, gdy posiadacz zidentyfikowanego pojazdu mechanicznego, którego ruchem szkodę tę wyrządzono, nie był ubezpieczony obowiązkowym ubezpieczeniem OC posiadaczy pojazdów mechanicznych, posiadacz zidentyfikowanego pojazdu mechanicznego, którego ruchem szkodę tę wyrządzono, zarejestrowanego za granicą na terytorium państwa, którego biuro narodowe jest sygnatariuszem Porozumienia Wielostronnego, nie był ubezpieczony obowiązkowym ubezpieczeniem OC posiadaczy pojazdów mechanicznych, a pojazd mechaniczny był pozbawiony znaków rejestracyjnych, bądź znaki te nie były, w momencie zdarzenia, przydzielone temu pojazdowi przez właściwe władze, rolnik, osoba pozostająca z nim we wspólnym gospodarstwie domowym lub osoba pracująca w jego gospodarstwie rolnym są obowiązani do odszkodowania za wyrządzoną w związku z posiadaniem przez rolnika tego gospodarstwa rolnego szkodę, będącą następstwem śmierci, uszkodzenia ciała, rozstroju zdrowia bądź też utraty, zniszczenia lub uszkodzenia mienia, a rolnik nie był ubezpieczony obowiązkowym ubezpieczeniem OC rolników.

INSTYTUCJE SPRAWUJĄCE NADZÓR NAD
OKREŚLONYMI SEGMENTAMI RYNKÓW
FINANSOWYCH

KOMISJA NADZORU FINANSOWEGO

Komisja Nadzoru Finansowego działa na podstawie ustawy z dnia 21 lipca 2006 r. o nadzorze nad rynkiem finansowym.

Celem nadzoru nad rynkiem finansowym jest zapewnienie prawidłowego funkcjonowania tego rynku, jego stabilności, bezpieczeństwa oraz przejrzystości, zaufania do rynku finansowego, a także zapewnienie ochrony interesów uczestników tego rynku również poprzez rzetelną informację dotyczącą funkcjonowania rynku, przez realizację celów określonych w szczególności w ustawie z dnia 29 sierpnia 1997 r. Prawo bankowe, ustawie z dnia 22 maja 2003 r. o nadzorze ubezpieczeniowym i emerytalnym, ustawie z dnia 15 kwietnia 2005 r. o nadzorze uzupełniającym nad instytucjami kredytowymi, zakładami ubezpieczeń, zakładami reasekuracji i firmami inwestycyjnymi wchodzącymi w skład konglomeratu finansowego, ustawie z dnia 29 lipca 2005 r. o nadzorze nad rynkiem kapitałowym, ustawie z dnia 5 listopada 2009 r. o spółdzielczych kasach oszczędnościowo-kredytowych oraz ustawie z dnia 19 sierpnia 2011 r. o usługach płatniczych.

KOMISJA NADZORU FINANSOWEGO

Nadzór nad rynkiem obejmuje:

- 1) nadzór bankowy,
- 2) nadzór emerytalny,
- 3) nadzór ubezpieczeniowy,
- 4) nadzór nad rynkiem kapitałowym ,
- 5) nadzór nad instytucjami płatniczymi, małymi instytucjami płatniczymi, dostawcami świadczącymi wyłącznie usługę dostępu do informacji o rachunku, biurami usług płatniczych, instytucjami pieniądza elektronicznego, oddziałami zagranicznych instytucji pieniądza elektronicznego,
- 6) nadzór nad agencjami ratingowymi w zakresie przewidzianym przepisami rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady nr 1060/2009 z dnia 16 września 2009 r. w sprawie agencji ratingowych,
- 7) nadzór uzupełniający,
- 8) nadzór nad spółdzielczymi kasami oszczędnościowo-kredytowymi i Krajową Spółdzielczą Kasą Oszczędnościowo-Kredytową,
- 9) nadzór nad pośrednikami kredytu hipotecznego oraz ich agentami,
- 10) nadzór w zakresie przewidzianym przepisami rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 2016/1011 z dnia 8 czerwca 2016 r. w sprawie indeksów stosowanych jako wskaźniki referencyjne w instrumentach finansowych i umowach finansowych lub do pomiaru wyników funduszy inwestycyjnych,
- 11) nadzór w zakresie przewidzianym przepisami rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2017/2402 z dnia 12 grudnia 2017 r. w sprawie ustanowienia ogólnych ram dla sekurytyzacji oraz utworzenia szczególnych ram dla prostych, przejrzystych i standardowych sekurytyzacji

KOMISJA NADZORU FINANSOWEGO

Pozostałe zadania Komisji Nadzoru Finansowego:

- 1) podejmowanie działań służących prawidłowemu funkcjonowaniu rynku finansowego,
- 2) podejmowanie działań mających na celu rozwój rynku finansowego i jego konkurencyjności,
- 3) podejmowanie działań mających na celu wspieranie rozwoju innowacyjności rynku finansowego,
- 4) podejmowanie działań edukacyjnych i informacyjnych w zakresie funkcjonowania rynku finansowego, jego zagrożeń oraz podmiotów na nim funkcjonujących w celu ochrony uzasadnionych interesów uczestników rynku finansowego,
- 5) udział w przygotowywaniu projektów aktów prawnych w zakresie nadzoru nad rynkiem finansowym,
- 6) stwarzanie możliwości polubownego i pojednawczego rozstrzygania sporów między uczestnikami rynku finansowego, w szczególności sporów wynikających ze stosunków umownych między podmiotami podlegającymi nadzorowi Komisji a odbiorcami usług świadczonych przez te podmioty,
- 7) współpraca z Komisją Nadzoru Audytowego,
- 8) wykonywanie innych zadań określonych ustawami

KRAJOWA SPÓŁDZIELCZA KASA OSZCZĘDNOŚCIOWO-KREDYTOWA

W świetle ustawy z dnia 5 listopada 2009 r. o spółdzielczych kasach oszczędnościowo-kredytowych celem działalności Kasy Krajowej jest zapewnienie stabilności finansowej kas, a w szczególności udzielanie kasom wsparcia finansowego ze środków funduszu stabilizacyjnego, oraz sprawowanie kontroli nad kasami dla zapewnienia bezpieczeństwa zgromadzonych w nich oszczędności oraz zgodności działalności kas z przepisami prawa.

Zgodnie z art. 44 ustawy przedmiotem działalności Kasy Krajowej jest:

- 1) reprezentowanie interesów kas przed organami administracji państwowej i organami samorządu terytorialnego, a także w organizacjach międzynarodowych;
- 2) wyrażanie opinii o projektach aktów prawnych dotyczących kas;
- 3) zapewnianie doradztwa prawnego, organizacyjnego i finansowego;
- 4) organizowanie szkoleń i prowadzenie działalności wydawniczej związanej z działalnością kas;
- 5) opracowywanie standardów świadczenia usług i prowadzenie dokumentacji przez kasy oraz systemów informatycznych dla kas;
- 6) przyjmowanie lokat;
- 7) udzielanie pożyczek i kredytów kasom;
- 8) pośredniczenie w przeprowadzaniu rozliczeń, o których mowa w art. 3 ust. 1, oraz wydawanie kart płatniczych, jeżeli kasa nie wybierze innego sposobu prowadzenia tej działalności;
- 9) udzielanie pomocy nowo powstającym kasom;
- 10) wypełnianie za kasy obowiązków informacyjnych wobec Narodowego Banku Polskiego.

Dziękuję za uwagę!

Kancelaria Radcy Prawnego

dr Małgorzaty Maliszewskiej

ul. Szczęśliwicka27a lok. 3, 02-323 Warszawa

tel.(22) 822 30 30, prawnik@drmaliszewskakancelaria.com